

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an **24** coroane.

Pe șase luni **12** cor. — Pe trei luni **6** cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45. Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Un sir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil., pentru a doua- și a treia oară câte 20 fil.

Pentru inserate mai mari după învoială.

Fi-va pace în 1918?

Afacerea păcii separate rusești. — Socoteala Americii.

Un distins și cunoscut diplomat olandez a făcut unui ziar din Amsterdam următoarele prea interesante declarații:

Mă întrebă: Fi-va pace în 1918? Nu! Hotărât: nu. Dimpotrivă, după toată probabilitatea, se vor pune la cale pregătirile de pace. Am zis-o totdeauna, că acest răsboi se dă între englezi și germani. Deoarece puterea acestor două popoare nu se poate stabili înainte, nici sfârșitul răsboiului nu se poate prevedea. Aliații Angliei n'au voință proprie. Din punct de vedere economic și finanțier, ei atârnă atât de mult de Anglia, încât dela sine nici nu pot să voească pacea, ori și că li-ar fi slabit puterile.

Pilda cea mai bună este Rusia. Acolo anarhiștii pregătesc pacea, căci fiecine e setos de pace, fiecine, afară de cei ce poartă răspunderea în această mare fară. Bărbatii de stat responsabili ai Rusiei nu îndrăznesc să primească asupra lor răspunderea, pentru că se simtesc legați prin învoieri.

Dar nu trebuie să credem nici de cum, că temerea aceasta ar avea bază morală.

Ei se tem numai de aceea, că desfăcându-se de Înțelegeri nu vor mai avea bani și marfă. Dacă totuși Rusia ar face pace, iar Germania prin minunata sa destoinicie de organizare ar izbuti nu numai ca Rusia să se îngrijească de susținerea proprie, ci să furnizeze și Germaniei articolele necesare, ar înceta și primejdia păcii separate a celor alalte state din Înțelegeri. Sub raportul acesta se poate

spera foarte mult dela evenimentele rusești, deși speranțele acestea n'au să se împlinească în viitorul apropiat.

A doua posibilitate se poate naște, — ori și căt s'ar părea de ciudat, — în urma intervenirii Statelor Unite. În declarația de răsboi americană lumea a văzut o manoperă de înarmare împotriva Japoniei. Nu tăgăduesc, am cumpănat și eu credința aceasta. Cauza principală este însă alta.

Statele Unite au uitat de doctrina lui Monroe și voesc să aibe cuvânt cu prilejul tratativelor europene. Wilson încercase să ajungă acest scop luându-și rolul de apostolul păcii. Dacă această tragere de către i-ar fi reușit, președintul Wilson ar fi condus tratativele de pace. Dar, fiindcă nu i s'a brodit, n'a avut alt mijloc de «a-și spune cuvântul», decât aşa, că la tratative se va prezenta și dânsul ca parte beligerantă. Acum, când America a intervenit, este foarte firesc că ea nu voește deocamdată pacea. *Nici nu visează să trimită milioane de soldați în Europa*, dar americanii știu, că numai atunci vor fi luati în serios ca stat purtător de răsboi, dacă s'au și luptat. De aceea vor face tot ce se poate, ca să trimită vre-o jumătate de milion de oameni în Franță.

Dacă au făcut treaba aceasta, vor putea zice, că și dânsii s'au luptat și vor îndatora pe alii beligeranți, dar nu se vor îndatora pe sine de a nu încheia pace separată, ci dimpotrivă ei își se vor folosi de prilejul de a porni tratativele de pace. Când lucrurile vor ajunge până aici, nici Anglia nu va mai putea să opună rezistență.

Inainte de a sosì rândul tratativelor de pace, trebuie să se petreacă următoarele lucruri:

1. După armistițiul răsăritean trebuie să urmeze nu numai încheierea de pace, ci împreună cu pacea trebuie să se restabilească și liniștea interioară a Rusiei.

2. America, fie și în măsură neînsemnată, trebuie să participe la lupte, ca să se poată începe tratativele de pace, și să libereze Franța și Italia de sub înrăurirea Angliei. Toate acestea cer putere. Pe frontul apusean, cu toată siguranța, au să se învească la primăvară luptele cu participarea americanilor. Astfel Europa să fie fericită, dacă în jumătatea a doua din anul 1918 va putea fi vorba de încheierea păcii, ale cărei tratative au să dureze cel puțin o jumătate de an.

Aceasta este cauza, — sfârșește diplomatul, — că în 1918 nu aștept pacea, ci numai preparativele păcii.

Din parlament. În ședința din 5 i. c. în cursul desbaterilor asupra noului program al guvernului a vorbit deputatul Ștefan Szabó (part. tărănesc), aprobând politica agrară a stăpânirii; dar a criticat rechizițiile, care ar putea primejdui recolta cea mai apropiată.

A urmat la cuvânt contele Iuliu Andrásy, care a declarat că partidul său s'a alăturat partidului unitar, de oarece consimte deplin cu programul guvernului, în deosebi în ceea ce privește programul dreptului electoral și chestiunea armatei. Oratorul aprobă punctul de vedere al ministrului președinte și cu raport la problema păcii, și respinge ideea de *pace cu orice preț*, declarând că dreptul nemărginit al liberei disponeri de sine și de care vorbesc reprezentanții bolșevikilor, ar însemna morțălul Austro-Ungariei. Tântă bolșeviană este, zice contele Andrásy, a trăgării tratative de pace pentru a face propagandă revoluționară. Astfel de tendințe trebuie combatute energetic.

După observațiile, în chestie personală, făcute de Géza Polónyi, a luat cuvântul contele Apponyi pentru a-și motiva

atitudinea cu privire la programul guvernului. Vorbește despre *transacțiunea cu Austria*, ca despre un punct care nu mai prezintă greutăți pentru unirea partidelor, căci guvernul a știut să păstreze pe seama viitorului parlament dreptul și putința de a hotără în afacerea transacției. Oratorul trece, după aceasta, la reforma armatei.

In ședința din zua următoare s'a continuat discuția asupra noului program al guvernului. Ladislau Fényes a criticat activitatea cabinetului Wekerle, și a atacat cu deosebire pe ministru de justiție Vázsonyi. Mai ales a criticat felul cum se aplică cenzura. Răspunde Vázsonyi și respinge invinuirile. Declară, că nu va suferi ca ideile bolșevikiane să se respândească în țară. Cuvântarea ministrului Vázsonyi a fost des întreruptă.

Ameliorarea dotației preoțești

O chestiune dintre cele mai complicate este chestiunea îmbunătățirii dotației preoților noștri.

S'a scris mult despre această afacere. Si se vorbește și discută și mai mult asupra ei la întruniri și întâlniri de preoți.

Oamenii, în focul desbaterii pentru mijloacele cele mai potrivite în rezolvarea afacerii ce-i preocupă, uită uneori de urmările ce s'ar naște din modalitățile propuse pentru deslegarea acestei probleme vitale.

Chestiunea, cum am zis, e complicată, și e ginggașă, va fi bine dar să fim cu ochii în patru și să nu ne pripim.

Trei sunt modalitățile, care se susțin mai potrivite în rezolvarea chestiei.

Una susține, că ameliorarea dotației preoțești să se facă exclusiv din *vistieria statului*, ștergându-se toate stolele, care formează o poziție pro-

FOIȘOARA

Catacombele din Kiev

De H. Roscoșni.

(Sfârșit).

Şarlatanii, imbracați în vestiment de pelerin, fie că cunosc însăși pozițiile sfintelor, fie că știu ceva din auzite, învățătore de căști, exploataând credulitatea și naivitatea celor simpli. Cu colecția de pretinse moaște și amintiri deosebite, ce și le procură de oriunde, șarlatanul face o negustorie pălării care ne-gustorul cel mai sărat apare neprincipat. În sacul pelerinului șarlatan sunt dea-valma: cruciuliști, mătăni, iconițe din Nazaret, sticle cu apă Iordanului, — ba o așchie din crucea pe care fu răstignit Domnul Isus Cristos, o bucațică de postav din fusta purtată de Sfânta Fecioară...

Dar să ne strecurăm prin norodul tixit, pentru a ne coborâ în catacombele mănăstirilor Kievlui, — văgăuni ce reprezintă una din raritățile pământești. Schilavi și orbi ne întâmpină la intrarea în văgăuni, cerșitori, și pe fiecare treaptă de-o parte și de alta acceaș priveliște. Penelul unui Hogarth ar găsi cu prisosință subiecte de redat pe pânză. Cerșitorul rus este o spe-

cialitate a țării și se asemănă oarecum cu cerșitorul din Asia, unde săracia se arată în cea mai hidroasă formă. Cerșitorul rus n'are nimic, absolut nimic din mândria cerșitorului spaniol; în trăsăturile feței lui se relevăreză resemnarea mută ori o îndiferență inconștientă oricarei suferințe ce o încearcă. Hainele vechi, murdare, soioase, mijlocul încins cu o curea înodată; pulapele înfașurate în fâșii de piele; picioarele vărăte în iminei (papuci) de lemn, — iată cum se prezintă cerșitorul rus tip.

După ce multă greutate ne strecurăm pe treptele înțesate de tot soiul de oameni, ajungem în jos în o capelă mică dar orbitoare din pricina miilor de luminări arzănde. Abia intrați, și mâni ce se ivesc din largile mânci ale antereului monahal se întind oferindu-ne luminări, ale căror preț variază după cantitatea de ceară din jurul fitilului. Dincolo de capelă, dăm în faimoasele catacombe, unde se înalță mărețe trei biserici, mai mult capele, unde în scobiturile păreților acestor văgăuni sunt depuse scririile cu rămășițele trupești ale diferiților martiri, cutiuțe cu oase de ale mucenilor, — scrie și cutii fabricate din metal prețioș, ale căror capace sunt deschise și purtând înălțunrul lor acoperite cu o materie scumpă, brodată în fir cu

aplicații de pietri scăpitoare, moaștele sfintilor, și ele făcătoare de minuni ca și icoanele.

In dreptul purtătoarelor de moaște, în dreptul icoanelor scumpe, în fața altarului deoparte și de alta ard luminări mari și groase, în jurul căroră își joacă lumina un incalculabil număr de luminări mai mici, însă de diferite înălțimi. Fumăria și mirosul de ceară sunt năbușitoare, — ca și înălțunrul capelei sfântului Mormânt sau în peșteră nașterii Mântuitorului în Betleem. Pretutindeni te împiedeci de picioarele pravoslavnicilor îngenunchiați împlorând Aloatputernicia cerească; în dreptul moaștelor îngheșuiala și strivitoare, fiecare voind să sărute acoperământul, sau în zile de sărbătoare bisericăesc chiar mâna, față și oasele relicvelor sfintelor, bine înțelese, lăsând obolul său creștinesc după căt îl lărtă punge pe fiecare. In zidurile din catacombe odihnesc în somnul veșniciei călugării cei cari în extazul lor religios au hotărât însăși a fi îngropăți de vii chiar în locul unde căt au mai trăit zidii și se dădea dacă cereau, prin o deschizătură mobilă, hrană și apă. Intr'una din capele vedem douăsprezece scrie, unde sunt depuse rămășițele celor doispreze greci cari au construit lavra. Capela nefiind închepătoare, coscuigele

sunt suprapuse, așa, că primul supoartă povara celor unsprezece răposați. Numele Părinților din catacombe însă ne sănătate cunoscute, iar despre isprăvile lor în viață n'am auzit nimic. Cine dintre noi de dincoace de granița rusă poate spune ceva despre Sfântul Efrem, Agapie, Nectare, Pimen, Alipie, Spiridon, Onufrie, Timofei, Macarie și ceilalți? In Rusia totuși, unde aceste sfinte obraze au trăit și s'au înălțat prin faptele lor la rangul cel mai ales din ierarhia distincțiilor paradisului, nu-i ortodox creștin care să nu proslăvese memoria lor. Printre aceștia s-au strecurat mai leșne «ca funia prin urechile acului» cățiva prinți și episcopi, — de pildă: Nicolae, fost prinț de Cernikov; Merennie, fost episcopul Smolenscului; Efrem, fost episcopul Pereioslavului, și alții, și alții. Sexul femeinii are și el câteva reprezentante; cea mai de seamă este Juliană, fecioară de neam princiar. Într'un sicriu de argint masiv repausă trupul sfântului Nestor, premergătorul culegătorilor de fapte și anti-chității din istoria creștinismului rus, și care și încinase monahismului viață încă din anii tinereții abia în răsărire. Oarecum stranie impresie face prezența legendarului Ercule rus, eroul Ilia Muromot, printre sfintii de statură obișnuită, și cari nu s'au

blematică, și în felul cum se practică și este umilitoare pentru statul preoțesc.

Altă modalitate își pune toată nădejdea în principiul «noi prin noi însine». Salarizarea preoțimii, — susțin aderenții acestei modalități, — duce la funcționism și rupe toate firele de legătură sufletească cu credincioșii. În urmare, îmbunătățirea dotației să se facă prin *urcarea* stolelor conform cerințelor vremii.

A treia modalitate ar fi, ca ameliorarea dotației să se facă prin regularea încasării stolelor existente și prin urcarea salarului fundamental dela stat și a cvincvenalelor.

Toate aceste păreri își au susținătorii lor serioși.

Emilian Stoica, bunăoară, într-un articol publicat în coloanele acestui ziare pledează cu răvnă pentru *urcarea* stolelor, și solicită uniformizarea lor regională după protopresbiterate prin sinoadele protopopești.

Părerea mea modestă este, că ar fi nepotrivit lucru să se șteargă stolele pe motive de puțină greutate. Nepotrivită ar fi și salarizarea preoților *numai* din vîstieria statului. Noi trebuie să ne păstrăm în sinul credincioșilor, că mai puternice legături, ca să ne putem căstiga cel puțin absolut necesar pentru existență.

Dacă, de altă parte, s'ar face *urcarea* dotației din partea bisericii, aceasta n'ar provoca oare micșorarea dotației dela stat? Mai în zilele trecute se scria în unele zile, că noi preoțimea ort. română nu trăim în neajunsuri, și că n'am avea tocmai trebuință de sprijinul statului.

După a mea părere nu trebuie urcate stolele, ci ar face bine sinoadele protopopești, dacă s'ar ocupa de modalitățile potrivite pentru incassarea lor și mai ales a lectoralului și prestațiunilor de lucru. Aceste modalități să se aplique cu aprobată autorităților superioare bisericesti. Ar fi binefacere adevărată pentru preoțime, ca acolo unde există bîr și zilele de lucru, acestea să se achite numai în natură, ceeace cu bună chibzueală ar succede.

Cred însă, ca pe lângă aceasta, sinoadele protopopești să solicite intervenirea autorităților și corporațiilor înalte bisericesti la locurile cuvenite pentru *urcarea* dotației fundamentale dela stat și regularea asemănării cvincvenalelor care numai pe jumătate se capătă.

Privind chestia în felul acesta cred că promite mai multă izbândă.

Să ne rezervăm poate pentru alte timpuri exploatarea terenului propriu,

când vom fi siliți exclusiv la practicare principiului «noi prin noi însine».

Și dacă totuși s'ar introduce urcarea stolelor prin singurătatele comitete, aceasta s'ar putea îndeplini cel mult pe motivul, să se remunereze serviciile extraordinare ale preotului, cari aşa zicând nu cad în sfera de activitate pastorală.

Preot. Zaharie Manu.

Partidul nou guvernamental.
În 6 Februarie n. și-a ținut adunarea de constituire noul partid. Prim-ministrul Wekerle a mulțumit pentru sprijinul celor prezenți, accentuând însemnatatea problemelor sociale, ce așteaptă deslegarea.

La propunerea sa se aleg preșidenți ai partidului conții Apponyi și Andrásy. Cel dintâi, în considerare că acum ocupă un loc în cabinet, nu primește alegerea. Conte Andrásy, mulțumind pentru încredere, primește postul de președinte al partidului. S'a mai ales un consiliu presidial, și s'a decis ca noul partid să se numească: *Partidul constituțional 48-ist.*

Nu-i vorbă: sunt neînvățăți, — dar a cui e vina? Sunt săraci, — dar cinstirea e săracia lor și Dumnezeu Atotciumitorul cunoaște bine, de ce au rămas săraci oameni așa de harnici și de buni.

Prea cinstiți prieteni! Dacă unui străin ca mine, i au ajuns așa de dragi frații voștri, ce datorii sfinte aveți voi însivă față de dânsii! Să nu-mi luati în nume de rău, dacă vă strig din adâncul inimii mele: Preoți, învățători și intelectuali, iubiți poporul vostru din toată inima, căci este într-adevăr vrednic de dragostea voastră! Aduceți jertfe neîncetate pentru neamul acesta; — n'au să fie zadarnice jertfele aduse. Vărsăți lumina binefăcătoare a credinței curate și a culturii adevărate în suflul său, ca să se risipească căt de curând întunecul, care — fără de vina dânsului — îi învăluiește suflul, și atunci — dar numai atunci — veți vedea, că poporul vostru, ca un Făt-frumos din poveste, are să spargă cu mână întărită fiecare piedecă rușinoasă, are să arunce de pe sine zdrențele ură ale neștiinței, și are să aretele lumii întregi, că prin credința sa adâncă în Dumnezeu, prin credința sa neclintă față de regele său, prin dragostea nemărginită către țara sa și prin toată viața sa cinstită și harnică, este vrednic de toate drepturile, fără de care nu mai poate acum să trăiască un popor care și-a cunoscut odată puterile.

Tratativele de pace dela Brest-Litovsc

Pertractări în Berlin în legătură cu pace. — Păreri ale ziarelor.

Pertractări cu România. — Continuarea tratativelor la Brest-Litovsc — Participarea Poloniei. —

Contele Czernin, Kühlmann și Ludendorff cum scrie *Täglich Rundschau*, Pertractează în Berlin asupra chestiei polone. E necesar să se limpezească chestia polonă între Germania și Austro-Ungaria.

Berlin, 5 Februarie. *Lokalanzeiger* scrie că partea nordică a Rusiei, stăpânită de bolșevici, trebuie lăsată în mâna sorții fiindcă și așa nu mai poate fi salvată. Poporul dela granițe trebuie mantuită de bolșevici, cari agită massele împotriva puterilor centrale. Bolșevikii cred, că sub masca armistițiului pot face ori și ce, uitându-și că armistițiul este numai un contract legat de termin, care poate fi denunțat în ori ce clipă.

Berlin, 5 Februarie. *Vossische Zeitung*, anunță: Azi se încep pertractările de armistițiu între reprezentanții puterilor centrale și ai României.

Berliner Lokalanzeiger pretinde a săt, că azi vor ajunge la capăt pertractările din Berlin privitoare la desbaterile asupra păcii avute cu Rusia. E vorba de chestii care trebuie limpezite înainte de a se ajunge la acord deplin cu Ucraina. Se vedește, că și chestia română a ajuns pe planul întâi, fiindcă guvernul român în urma evenimentelor din urmă s'a decis a trage concluziunile și a urma pilda radei din Kiev, desfăcându-se de ruși și aliații lor.

Contele Czernin și Kühlmann s'au reîntors dela Berlin la *Brest-Litovsc*.

Brest-Litovsc, 6 Februarie. Trotski a declarat, că recunoaște pe deplin independența Poloniei, dar aceasta e mai mult părtă, cătă vreme e ocupată de trupe germane. Kühlmann a răspuns, că declarația lui Trotski e un pas îmbucurător.

A arătat apoi doleanțele finlandezilor, unde rușii au întrevenit, prin trupe.

Trotski a răspuns, cu privire la Finlanda, că la timbul său senatul de acolo a cerut însuș, ca trupele ruse să rămână acolo până la încheierea păcii. El recunoaște poporului polon dreptul de a exista independent dar ține sus și tare, că Polonia nu e stat și nici regat cătă vreme nu are nici granițe, nici rege.

Czernin replică lui Trotski, că reprezentanții diferitelor puteri n'au venit aici spre a se lua la întrecere de cuvinte spirituale, ci pentru a căuta înțelegere; nici Rusia mare nu are granițe sigure și totuși reprezentanții puterilor discută cu dânsii. Kühlmann scoate în relief contracicerea declarațiunilor lui Trotski, zicând, că acesta recunoaște pe deosebită independența Poloniei, iar pe de altă parte spune că nu are granițe și rege. Cu acestea ședința s'a încheiat.

Un prieten al românilor

— Din scrisoarea unui abate. —

Noua foaie religioasă culturală dela Caransebeș *Lumina*, în numărul al 2-lea, conține din peana cunoștințelor abate dela mănăstirea Strahov din Praga, *Metodiu Zavoral*, un articol, din care publicăm următoarele săriuri:

Inainte cu patru ani era pentru mine Ardealul și Bănatul numai o noțiune geografică; habar n'aveam cum trăesc acolo oamenii, cari dorințe le umplu inimile, ce fel de națazuri le chinuesc sufletele, cari sunt virtuțile lor și cari cusururi le arată caracterul. Astăzi pot să zic, că am pătruns destul de adânc în suflul poporului românesc, și ce am găsit acolo m'a apropiat de el și m'a umplut cu o dragoste sinceră față de dânsul.

din adormiții întru Domnul. Cum însă boala o slabise că abia se putea mișca din pat, bărbatul ei veni singur la Kiev. Ajuns în dreptul cadavrului unuia dintre sfinți, profitând de prilej, smulse cu dinții un deget dela mâna pusă la vedere: pentru neleguirea aceasta, bărbatul fu depus cu deportare în Siberia.

In catacombele din miezul muntelui sunt conservate scăfările celor treizeci de sfinți, — moaștele acestea întocmesc la olală una din cele mai mărețe relicve sfinți, iar locul unde se păstrează craniile reprezentă sanctuarul, care prin depărtarea lui de suprafață pământului și prin adâncimea fortificată inspiră creștinului o venerație și o stare sufletească de extaz ne-simțite până atunci. Mai ales prăpastia dă o impresie și mai puternică: ea amintește povestea mitologicului Stix, râul, pe care, după credința grecilor din vechime, aveau să-l treacă sufletele morților. Din cele treizeci de scăfărili curge untdelemnul binecuvântat, — mirul, — cu care preoții dau prima ungere — la nașterea omului, — și ultima — mortului. Nimeni nu știe cărora sfinți aparțin acele miraculoase căpătini. Călugări fac comerț cu untdelemnul sacramental. Il vând în sticluțe pentru tămaduirea boalelor de ochi.

Dacă avusem în gând, la început, să învăț niște cuvinte românești din milă față de soldații români bolnavi și răniți, cari se rătăciseră în lazaretul meu, n'a ținut mult și m'am hotărât să studiez limba română căt se poate de temeinic, văzând, că studiul acesta îmi deschide sufletele soldaților români și îmi desvăluiește gândurile și simțeminte lor.

Erau aproape fără de excepție numai oameni de rând, plugari, ciobani, oameni fără de cultură, în mare parte chiar oameni fără de carte și totuși căt de mare era răbdarea lor, chiar în durerile cele mai mari, «că bun e Dumnezeu și nu-și părăsește pe ai săi», cu cătă dragoste mișcătoare se gădeau la nevestele lor și la pruncii lor și cum le străluceau ochii auzindu-mă zicând, că-mi place și mie limba lor strămoșească și că trebuie să își iubească fiecare român limba și pământul.

Interiorul, fastul catacombelor din urmă nu se deosebesc de cele din față. Ganguile sunt pline de cosciugile călugărilor, egumenilor, arhimandriilor, episcopilor.

Văgăunele acestea, pe vremuri, au servit tătarilor ca loc de refugiu.

In prezent catacombe de acest fel mai sunt la Roma, unde nu-i acea înăbușală și înghesuală orientală, nici priveliștea asiatică. Ordinea domnește pretutindeni.

Oicum, catacombele din Kiev, cum și orașul mănăstiresc, sunt fala ortodoxismului rus; iar faima despre minunile sfinților puși în sicrie, în cutiuțe, reprezentăți în icoane, e răspândită în toată Rusia.

Până în anul 1876 aparțineau mănăstirilor trei guvername compuse din 138 comune și sate ce numărau o populație de 55.900 suflete (recensământ din 1785) — 28.510 bărbați și 29.390 femei. Ucazul imperial din 1786 Aprilie în 10, hotărâse o rentă anuală de de aproximativ 260.000 ruble, domeniile trecând în stăpânirea statului. In mănăstirile Kievului sălășnesc 110 călugări, 300 frați slujitori, 100 oameni trebuitori tipografie și atelierelor, pe lângă cei 50 de servitori de rând.

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapest, 6 Febr. (Of). Nu sânt evenimente deosebite.

Budapest, 7 Febr. (Of.) Nici un eveniment de seamă.

Şeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 6 Februar. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Grupul de armate al principelui moștenitor Rupprecht: Pe unele locuri ale frontului din Flandra, în ținutul Armentieres și la canalul La Basée, s'a potențat după ameazi activitatea de artilerie. La Lens, asemenea dealungul Scarpei și la vest de Cambrai a crescut, spre seară, focul de tunuri.

Grupul de armate al principelui moștenitor german: Înaintările de recunoaștere, executate de dușmani în Argoni și la răsărit de Avocourt, le-am respins.

Organizarea instituției de patronese pentru mame și prunci

Primim dela vicecomitele din comitatul nostru următoarele:

Domnul ministru de interne a adresat sub Nr. 135840/1917 următoarea circulară municipiilor comitatene și orășenești:

Desastrul nemijlocit și mijlocit al răsboiului a produs în poporația patriei noastre lacune durerioase, cari amenință viitorul țării. Pe lângă cei răposați în serviciu militar în număr enorm, numărul cazurilor de moarte a luat proporții extraordinare și în șirurile populației civile, iar numărul nașterilor, față de apropiatul trecut, s'a redus la mai mult de jumătate.

Scăderile acestea impun datoria atât statului cât și societății, să se folosească urgent, energetic și în cadre largi de toate acele mijloace, care sănt potrivite de a întregi pierderile suferite în oameni și a restabili forțele slabite.

Un mijloc dintre cele mai însemnante este lupta împotriva mortalității pruncilor.

Această luptă este cu atât mai necesară, cu cât la noi mortalitatea pruncilor și înainte de răsboi era prea mare: dintre o mie născuți vîi mureau 200 de copii înainte de-a împlini etatea de un an. Pe acest teren, împrejurările în toate statele Europei, cu excepția Rusiei, au fost mai prielnice. Chiar și România și Serbia ne-au întrecut.

Cercetările științifice și experiențele practice dovedesc deopotrivă, că se poate lăua în chip efectiv lupta împotriva mortalității pruncilor, dacă știm contrabalansa cele două cauze principale ale neajunsului: neștiința și sărăcia.

Calea cea mai ducătoare la scop este: să asigurăm, prin așezămintele potrivite pentru fiecare lăză, care din cauza prișcerii mai reduse, sau a stării materiale restrânse, are trebuință de povăjuire și ajutorare, — putință de-a ajunge în locuință sa la sprijinul necesar spiritual și material.

Pretutindenea trebuie să punem în serviciul publicului persoane instruite anume în acest scop.

Acestea sănt: *patronelele specializate pentru mame și prunci*. O patroneasă are menirea, de a da mamelor, până la redobândirea puterii lor de muncă, sfaturi igienice, lămuriri și îndrumări, atât cu privire la persoana mamei cât și a pruncului, — și să le mijlocească ajutor medical și sprijin igienic, material după trebuință.

Inființarea de cauză a însemnatății instituției patroneselor pentru mame și prunci, și a rezultatelor aşteptate dela dânsa, am hotărât să se sistemeze instituția patroneselor în mod regnicolar.

Inființarea instituției patroneselor, — ca în general chestiunile ocrotirii mamelor și pruncilor, — o socotesc de problemă a statului. Dar la rezolvarea ei reușită, se cere sămul de jertfă și muncă al societății.

Colaborarea statului și a societății o am adus în legătură organică, așa, că în scopul organizării regnicolare a instituției patroneselor ca organ social, am încreștit reunirea «*Stefania*» de sub președintul patronaj al Maiestății Sale reginei Zita. Reuniunea «*Stefania*» va îndeplini această activitate ce i s'a încredințat din partea statului.

Aceasta reunire are experiențe prețioase pe terenul ocrotirii mamelor și pruncilor, și a dovedit și până acum rezultate

în susțină instituțiunile întregitoare necesare și să se occupe cu statorirea și împărtirea ajutoarelor igienice.

Organizarea viitoare a instituției patroneselor pentru mame și prunci în toată țara, se va întâmpla succesiv. Pentru întreaga organizare am proiectat 5 ani.

De prezent nu am statorit, că în anul prim, 1918, care municipii vor ajunge la organizare. Îndatăce se va face, despre aceasta voi încunoaște municipiile interesate și le voi da îndrumări amănunțite, să poată lua din bună vreme dispozițiile cele mai potrivite pentru rezolvarea locală a chestiunilor.

Fiind chestiunea importantă, am finit ca și până atunci prin aceasta să orientez municipiul de hotărârea și planurile mele.

Sânt convins, că publicul municipal înțelege în toată adâncimea și greutatea lor învățământele și cerințele acestor vremi istorice.

Sânt convins, că între aceste învățământ și cerințe recunoaște și fi de însemnată hotărâtoare pentru viitorul nostru necesitatea restabilirii, desvoltării și întăririi vitalității poporului, fără de care nu se poate săvârși munca de reclădire a țării noastre.

Cu drept cuvânt sper că, în deplina înțelegere, municipiul va contribui cu munca insuflătoare și cu spirit de jertfă la rezolvarea lucrărilor pentru progresul poporului, și în cadrul acesta la rezolvarea probemiei privitoare la ocrotirea de mame și prunci.

Cred cu siguranță, că și până când se va ajunge pe teritorul municipiului la organizarea de fapt a instituțiunilor puse în serviciul acesta, municipiul va desvolta activitatea întărită pentru a să se asigure în cercul societății locale, condițiile necesare la înființarea instituțiunilor ocrotirii mamelor și pruncilor.

Budapest, 14 Noemvrie 1917.

Ugron m. p.

NOUTĂȚI

Sedintele Consistorului mitropolitan. Marți, în 23 Ianuarie (5 Febr.) Consistorul metropolitan s'a întinut în sedință plenară, și a luat în desbatere chestiunile bisericești și școlare dela ordinea zilei: Pe lângă P. S. S. Lor episcopiei *Ioan I. Papp* al Aradului și *Dr. Miron E. Cristea* al Caransebeșului au participat: numeroși asesori ai senatelor. Sedintele s'a încheiat Joi în 25 Ianuarie v. P. S. S. Lor părinții episcopi au plecat Vineri dimineața la reședințele lor.

Nou secretar de stat. Maiestatea Sa a numit pe comitele suprem al comitatului Abaуй-Torna și al orașului Cașovia, Ladislau Szalay, secretar de stat în ministerul de culte și instrucțiune publică.

Contele Tisza doctor de onoare. Comisiunea aleasă de corpul profesoral al universității din Budapest sub conducerea rectorului Beniamin Grosschmid a predat contelui Stefan Tisza diploma de doctor de onoare. Rectorul a remarcat serviciile făcute țării din partea distinsului politician și bărbat de stat. Ca om de știință asemenea sa distins noul doctor de onoare prin discursurile sale parlamentare; iar prin activitatea sa literară a îmbogățit literatura dreptului public, politicei și a economiei naționale. Promovația aceasta a fost învăținătă încă de preagioriosul rege Francisc Iosif I. În răspunsul său contele Tisza și-a exprimat părerea de râu, că nu i-a fost dat să-și dedice științei activitatea sa cea mai de căpetenie.

Distinctie. Maiestatea Sa Domnitorul nostru Carol a acordat protopretorului din Săliște, dlui *Petru Drăgits*, crucea de răsboi pentru merite civile clasa a doua.

Exposituri de alimentație. Printul Winrichgrätz, ministrul de alimentație, va organiza expozițuri de alimentație în toată țara, și anume în Budapesta și încă în vrăjă 10 locuri. Împreună cu aceste expoziții se vor organiza consiliu de alimentare în frunte cu comisari de guvern.

Ardelenii și dreptul de vot. Sub titlul acesta *Alkotmány* în numărul din 5 Februarie aduce știrea, că pe 9 Februarie a. c. contele Stefan Bethlen a chiamat la Cluj la consfătuire pe deputații ardeleni guvernamentalni pentru a desbate interesele populației maghiare din Ardeal în legătură cu dreptul de vot.

† **Simeon Radu**, învățător în penzie în Săcel după scurte și grele suferințe, în etate de 78 ani, în 3 Febr. n. și-a dat suflul în mâinile Creatorului. Rămășițele sale pământești s-au așezat spre eternă odihnă Joi în 7 Febr. n. la 1 oră, în cimitirul din comună Săcel. Odihnească în pace!

Partidul poporul social creștin. Sub titlul acesta au fusionat, cum am anunțat, partidul *poporul* și partidul *socialist* creștin regnicolar.

Principiile nouului partid social-creștin sunt:

1. Validitatea pe toate terenele a vieții religioase, politice, culturale, economice și sociale a principiilor isvorăte din principiul creștin despre lume.

2. Păstrarea caracterului istoric și unității patriei, și consolidarea vieții naționale, pe lângă respectarea principiilor care stau în legătură cu sancțiunea pragmatică.

3. Desvoltarea acestei vieții creștine, sociale, naționale, economice prin reforme moderne.

Răposatul Ioan D. Șutu și fondul Azilului. La apelul lansat între personalul consistorului arhidicezan din Sibiu și între prietenii și cunoștuții decedatului protocolist consistorial *Ioan D. Șutu*, s'au făcut, în loc de cunună peritoare pe sicriu lui, următoarele daruri la fondul *«Azilului-orfanat»* pentru adăpostirea bătrânilor noștri scăpătași și neputincioși cum și a copiilor noștri orfani, întemeiat de *«Reuniunea română de înmormântare din Sibiu»*, și anume: Dr. O. Costea, secretar cons. și Dr. Lucian Borcă, adv. și fiscal consis., câte 10 cor., asesori consistoriali: Mateiu Voileanu, Lazar Triteanu, Dr. G. Proca și Pant. Lucuța, fie-care câte 2 cor., Dr. Lucian Balint, adv. 5 cor., preotul Ioan Muntean, N. N. Victor Păcală și Dr. Nicolae Bălan, profesori semin., Dr. Ioan Lupaș, protopresbiter (Săliște), A. Todoruț, funcț. consis. și Vic. Tordășianu, exactor, fie-care câte 3 cor., Candid Popa, inv. și Gh. Navrea, funcț. consis. fie-care câte 1 cor., funcționarii consis: D. Câmpeneanu, I. Gârbacea, Ioan Pieșa, Irina Fincu, Ilie Floașiu, Mih. Neagu, preot, Teodor Voileanu, pract. cons. G. Poponea, conduc. tipogr. arhid., Dr. G. Comșa, diacon, Pop Păcurar, Traian Petrișor, preot milit., Zah. Colceriu, Alex. Simionescu, vicenot, comitat, R. Botezan, inv. Petru Tincu, Const. Nartea, funcț. de bancă, Petru Simton, conduc. libr. arhid. și Dr. Nic. Regman, revizor școl., fie-care câte 2 cor., Oprea Șteflea, v. not. comitat. și Dr. Zágoni Lajos, cand. de not. publ., fie-care câte 4 cor., sau în total 100 cor. Pentru prinos exprimă sincere mulțumite: *Victor Tordășianu*, președintul direcționii Reuniunii.

Cumpărare liberă de piei de capră. Arășitorii și blanarii din orașul nostru care doresc să primească concesiune pentru cumpărare liberă de *piei de capră* spre prelucrare, sunt poftiți a se anunța Luni în 11 Februarie n. între orele 8 și 11 a. m. în cancelaria corporației industriale din Sibiu.

Teatrul cinematograf. Sâmbătă, în 9 Februarie, se reprezintă la *Apollo*, în Strada Schewis: *Crinul roșu*, dramă. Duminică și Luni, în 10 și 11 Februarie: *Nebunul femeii*. În zilele următoare mai multe surpinderi.

Cărți și reviste

Părintele protopop *Dr. Ioan Lupaș* a scos de sub tipar o broșură de 16 pagini sub titlul: «Der Einfluss der Reformation auf die siebenbürgisch-romänische Kirche im XVI. Jahrhundert». Cuprinsul ei publicat în coloanele acestui ziar și în *Foaia Diecezană* din Caransebeș, este întregit cu material utilizat din scrierea: «Martin Luther und die Grundlegung der Reformation» a învățătului Adolf Harnack, apărută în Berlin în 1917. Ne dă în introducere o aprețiere scurtă și interesantă a protestantismului, ea poate contribui la cunoștințele noastre asupra lui. Arată cum s'a introdus reforma în Ardeal prin Ioan Honterus care studiașe la Viena și Cracovia, și cum imprejurările au fost prielnice pentru răspândirea reformației în Ardeal. Ne prezintă apoi lățirea ei le români prin contactul cu sașii luterani și ungurii calvinii.

Cancelaria tehnică

a lui

Mihail Ittu, prim inginer silvic
Nagyszeben-Sibiu, Str. Șaguna Nr. 8

Efectuește măsurări (orașe, domenii întregi, drumuri etc.) și compune planuri, prețește păduri și domenii întregi, primește (15) afaceri urbariale. 1-12

A apărut în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:

Secretul succesului

convergiri teoretice și practice cu tinerii de 15-20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andrei”. Cuprinsul: Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigare?...? Păhărele de beatură. Vorbele obscene. Steagul celor septe voinici. Timpul și aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietenii. Cavalerism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientari. O putere... Nobleță aderărată. Inclinările și destoinicile. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecție și o părere. Cine marea dumnezeiască. Munca. Impărtărea timpului. Statornicia. Impărtășește ca să învingeri. Puterea de sus Adau. Sfaturile unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tinere, astăzi destul de săracă.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu, exemplarul brosat (280 pagini format 8°) - cu **20 coroane**.

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcătian redactorul „Telegraful Român” a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

elebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinei și spirit creștinesc. Degenerarea morală. Subiectele evangheliei. Impărăția lui Dumnezeu*

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu. Prețul unui exemplar e **1 cor. 50 fileri plus 15 fileri portostal**.

Revânzătorilor li se dă **20%** rabat.

Anunț.

Să redusă prețurile cărților:

- Nr. 1. A. Kotzebue: Nepotul răsfătat, fără în 5 acte (după o traducere a lui Ioan St. Șuluțiu prelucrată de T. V. Păcătian) — 60
- Nr. 2. I. Ne-troy: Pribegie, comedie din viața meseriașilor în două acte localizată de Dr. Seb. Stanca — 50
- Nr. 3. Carol F. Pfau: Tânărul editor, îndreptar pentru începători și pentru ceice voiesc a se ocupa cu editura, trad. de Radu P. Barcianu — 60
- Nr. 4. Ioan Lupean: Bucoavnă nă învățat și umblă la fuzurat sau Vladuțul mamei — 40
- Nr. 5. Iuliu Crisan: Carierele vieții. Partea I. Carierele economice, industriale și comerciale — 60

Se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**, Sibiu.

La **Librăria arhidiecezană**, Sibiu, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copciu, în o frumoasă cutie de păstrat **200 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copciu, în o frumoasă cutie de păstrat **180 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copciu, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite cu cutie de păstrat **50 cor.**

Evangelia legată în piele roșie cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată foile colorate galben, **40 cor.**

Din cauza scumpirii materialului, s'a urcat prețul.

A apărut:

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei și Carte de rugăciune pentru tinerimea gr.-or. ort. româră

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște-mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunea înainte de impărtășirea cu s. cuminăcătură ale marchii Veselie și Ioan gură de aur; rugăciuni după impărtășirea cu s. cuminăcătură; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitei cruci

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu **60 fileri**.

Format placut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprind: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluște-mă Dumnezeule”, etc.; rugăciunile mesei; Simbolul credinței; rugăciunea de seara; rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în coloare roșie și vânătă cu **40 fileri**.

Format placut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preoților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă **20%** rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corespunzătoare nu numai pentru trebuințele suferente ale ori căruia creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din resboi, adăpostul cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**.

Despre caritatea creștinească.

Trei predici

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.

Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

A apărut în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preafăntătui împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Inalt Preașfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericei ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religiunea gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merită, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copciu și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **20 cor.** scumpindu-se pielea, legată în pânză neagră și la mijloc imprimată o cruce, cu **15 cor.** Revânzătorilor li se dă rabat **10%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitatea primă, și hârtie fină și trainică.

„Biblioteca Șaguna”

Redactată de Dr. I. Lupaș, Săliște.

Nr. 16-36.

Mângăiați poporul!

Cuvântări bisericești

de

Dr. Ioan Lupaș

și alții preoți din protopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 250, legat cor. 3—, porto 20 fileri.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană** din Nagyszeben — Sibiu :

Tipicul bisericii ortodoxe

intocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariai

de

Aurel Popoviciu,
duhovnic-econom seminariai, instructor de cantică bisericești și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidicezan prin decisul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu **5 cor.** plus **50 fil.** porto, recomandat.

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidicezane a apărut :

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit

revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Inaltpreașfințitului Domn Arhiereșcobilor al Trabsilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Mețianu**.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al serierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: **Tá συμβολικά βιβίλα**. Atena 1883.

In aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefață” revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isvoarele considerante, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidicezană** și se vinde brosată cu prețul de **3 cor.**

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.